

ENGELLİLİK ÇALIŞMALARINA FEMİNİST MATERYALİST YAKLAŞIM: BEDEN İMAJI VE BEDEN İŞLEVİNE YENİ BİR BAKIŞ AÇISI

The Feminist Materialist Approach to Disability Studies: A New Perspective on Body Image and Body Function

Esra İNCE¹, Arzu KALKAN²

ÖZ

Türkiye’de gelişmekte olan engellilik çalışmaları, beden işlevselliği ile beden imajı arasında pozitif ilişki olduğu yönünde bir katkıyı ele almayı gerektirmektedir. Bu yazıda da alanda hakim olan tıbbi modelin aksine bedeninin etkileşimsel, devinimsel ve bağlamsal olarak ele alınması adına yabancı akademik yazındaki iyileştirici tartışmalar takip edilmiştir. Bu haliye sosyal modelin farklılık ve engelliliğe dair önermeleri tartışmaya dahil edilmektedir. Henüz yeni olmasına rağmen, engelli ve bedensel farklılıkları olan kişilerin deneyimlerini merkeze alan araştırmalar bu literatürü geliştirmek adına oldukça önemlidir. Bu makalede, insanların bedensel algıları ile içinde buldukları sosyo-materyal dünyalar arasındaki ilişkileri incelemek için beden işlevselliğini feminist materyalist engellilik teorisiyle ele alarak araştırmayı amaçlamıştır. Feminist materyalist engellilik teorisi, beden imgesini ilişkisel ve süreçsel olarak kavramsallaştırarak ve farklılığa dört açıdan yaklaşarak, farklılığı olumlayıcı bir mercekle yeniden tasavvur etmektedir. Farklılığa dair bu dört açı şu şekildedir: farklılık dünya için temeldir ve olması gerekir; farklılık eksiklik değildir; farklılık sorun değil, misafirperver olmayan müktedir dünyamız farklılığı olumsuzlaştırır ve farklılığı merkeze almak mitsel normu ortaya çıkarır. Bu dört açıyı beden işlevselliği araştırmalarına uyguladığımızda, uygulama ve teori için çıkarımların ana hatlarını çizerek, bedene ilişkin heyecan verici yönelimlere bir başlangıç noktası sunulmaktadır. Ayrıca engellilere ve farklı bedenlere dair yapılan çalışmalarda araştırmacılara ve araştırma yöntemlerine dair literatürden yararlanarak kapsayıcı öneriler de sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Feminist materyalist engellilik teorisi, beden imajı, engellilik, beden işlevselliği, farklılık

ABSTRACT

The developing disability studies in Turkey require a contribution in the direction of a positive relationship between body functionality and body image. In contrast to the medical model that dominates the field, this paper follows the healing debates in foreign academic literature in order to address the body interactively, dynamically and contextually. Although still new, research centred on the experiences of people with disabilities and bodily differences is very important to develop this literature. In this article, it is aimed to explore the relationships between people's bodily perceptions and the socio-material worlds they inhabit by exploring body functioning through feminist materialist disability theory. Feminist materialist disability theory reimagines difference through an affirmative lens by conceptualising body image as relational and processual and approaching difference from four angles. These four aspects are: difference is fundamental to the world; difference is not a lack; difference is not a problem, it is our inhospitable, capable world that negates difference; and centring difference reveals the mythic norm. Applying these four perspectives to body functioning research offers a starting point for exciting directions for the body, outlining implications for practice and theory. In addition, overarching recommendations for researchers and research methods in the study of disabled people and different bodies will be presented, drawing on the literature.

Keywords: Feminist materialist disability theory, body image, disability, body functioning, difference

1. ORCID: 0000-0003-0889-8778
2. ORCID: 0009-0000-7642-4991

1. Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Araştırma Görevlisi, esraince@ankara.edu.tr
2. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Bilim Dalı Doktora Öğrencisi, tbmmarzu@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

This study's scope includes a discussion of a crucial method that ought to be used in the field of disability studies, which is still in its infancy in Türkiye but is still heavily impacted by the medical paradigm. Unlike the medical paradigm of disability, this approach necessitates that the body is considered in its interactive, kinesthetic, and contextual context. The positive correlation between body functionality and body image has been explained in a number of manners and it has been emphasized how crucial body functionality is to body image research and how much more remains to be done, particularly with regard to those who live with disabilities. Studies that begin with the experiences of individuals with impairments and physical differences have been utilized to provide explanations; such studies are relatively recent, but constitute a significant contribution to the literature on disabilities. The aim of this article is to investigate the relationship between people's perceptions of their bodies and the socio-material environment they live in by examining body functionality within the framework of feminist materialist disability theory. Body image is conceptualized under feminist materialist disability theory as relational and processual, and it is approached from four distinct perspectives reimagined via an affirmative lens. These four distinct perspectives are: The world is fundamentally different; difference is not a lack; difference is not an issue; rather, it is our unwelcoming environment that renders diversity unfavorable; focusing difference appears in literature as exposing the mythical standard. Disability literature was cited within the research focus in order to explain and execute these approaches; what difference is explained and whether being different is a defect is discussed. Continuing the path set by these conversations, emphasis on difference is examined within the framework of feminist materialist disability studies, and the question of whether ableism or difference is the current paradigm in the world is discussed from a critical point of reference. Feminist materialist disability theory, which emphasizes the bodymind as fluid, integrated, interconnected, and in constant interaction with the social, cultural, and material world, offers a framework for discussing body functionality. Body image as process versus body image as object is examined. After discussing the role of studies and the effort to transform norms, it's made obvious that body functionality research can be strengthened by collaborating more with feminist materialist disability perspectives that value diversity, take an affirmative stance, question mythical norms, and move the focus from individual bodies to the community. Future studies in the body-functionality literature may benefit greatly from research conducted and data analyzed according to the feminist materialist theory of disability. Thus, it represents a fruitful combination of conventional and critical psychological approaches, as well as qualitative and quantitative methods, and is a significant advancement in body functionality and body image research. This paper demonstrates the necessity it is to expand such types of connections and reach out to many intellectual fields in order to generate research on positive body image. In order to generate more contextual analyses about the dynamism of body image and body functionality, this effort also challenges researchers to reconsider the methods and discourses one can employ, the fields in which one can do research, the sizes and features of the sample, and the scales on which one can study.

GİRİŞ

Beden imajı üzerine 2004'teki artan çalışmalarda, Batı'daki birçok araştırmacı olumlu beden imajının merkeze alınması çağrısında bulunmuştur. Bu çağrılar kapsamında, beden işlevselliği, olumlu beden imajını anlamak ve dolayısıyla beden imajını geliştirici müdahalelere rehberlik etmek için umut verici bir yön olarak tanımlanmıştır (Alleva vd., 2015). Beden işlevselliği araştırmaları, beden nasıl görüldüğüne değil, neler yapabildiğine odaklanır (Abbott & Barber, 2010; Alleva vd., 2014); işlevselliği "nesne olarak beden"e karşı "süreç olarak beden" (Franzoi, 1995) ya da bazen "beden imajı"na karşı "bedenleşme" (örn. Abbott & Barber, 2010) olarak kavramsallaştırır. Bu tür çalışmalarda işlevsellik, "fiziksel kapasiteler (örn. yürüme), sağlık (örn. sindirim), duyarlar (örn. görme), yaratıcı çabalar (örn. dans etme), iletişim (örn. beden dili) ve öz bakım (örn. duş alma)" dahil olmak üzere "bedenin yapabildiği her şey" olarak tanımlanmaktadır (Alleva vd., 2016:10).

Bir dizi çalışma, beden işlevselliğine odaklanmanın insanların olumlu bir beden imajı geliştirmelerine nasıl yardımcı olabileceğini vurgulamaktadır. Randomize kontrollü çalışmalar, beden işlevselliğine odaklanmanın kadınların beden imajını nasıl iyileştirebileceğini göstermektedir (örneğin, Alleva vd., 2018) ve nitel araştırmacılar, katılımcıların işlevselliğini somutlaşmış deneyimlerine uyum sağlarken ve bunlardan zevk alırken beden takdirini ifade ettiklerini vurgulamaktadır (örneğin, Bailey vd., 2015; Piran, 2016). Metodolojiler ve yaklaşımlar arasında, görünüşten ziyade işlevselliğe odaklanmanın beden daha fazla takdir edilmesini sağlayabileceğini ve medyayı izlemenin olumsuz etkilerini azaltabileceğini gösteren net bir model ortaya çıkartmıştır (Alleva vd., 2014). İşlevsellik, artık olumlu beden imajı yaklaşımlarına ilişkin incelemelerde listelenmekte ve olumlu beden imajı ölçümlerinde yer almaktadır (Alleva vd., 2017; Rubin & Steinberg 2011; Webb vd., 2015). Bu alanı özetleyen Alleva ve meslektaşları, "beden işlevselliğine odaklanmanın hem daha sağlıklı bir beden imajıyla ilişkili olduğu hem de beden imajında iyileşmelere neden olabileceği" sonucuna varmıştır (Alleva vd., 2018:86).

İşlevselliği daha iyi anlamının yollarını arayan araştırmacılar, engelliler ve bedenle ilgili diğer farklılıklara sahip kişiler arasında deneyimlendiği şekliyle beden işlevselliğinin daha derinlemesine incelenmesi gerektiğini savunmuşlardır (örneğin, boyut, cinsiyet sunumu, yaş, ağrı ve kronik sağlık sorunlarıyla yaşamak; Webb vd., 2015). Engelli bireylerin deneyimlerini merkeze alan araştırmalar, olumlu beden imajıyla ilişkili olarak işlevsellik hakkında daha karmaşık bir hikaye anlatmaktadır. Örneğin, bazı çalışmalar fiziksel engeli olan katılımcıların vücut işlevselliğine odaklanmayı olumsuz olarak deneyimleyebildiklerini, çünkü dikkatlerini organ işlevlerindeki engelliliğe bağlı azalmalara çekebildiğini göstermektedir (örn. mesane ve bağırsak; Bailey vd., 2016; Vinoski Thomas vd., 2019). Engelli katılımcılar ayrıca işlevselliği genel beden imajı tanımlarına dahil ettiklerini (Vinoski Thomas vd., 2019) ve etmediklerini (Bailey vd., 2017) bildirmektedir. Bu çalışma, görünür engelleri olan kadınların "işlevsel-estetik" (yani işlev ve görünümün kesişimi; Vinoski Thomas vd., 2019) deneyimlediklerini öne sürerek "süreç olarak beden" ve "nesne olarak beden" şeklindeki ikili yaklaşıma meydan okumaktadır. Alleva ve Tylka (2021), bedenlerin yapı olarak çok yönlü anlaşılması gerektiğini ve müktedir bedene odaklanılmaması gerektiğini vurgulamışlardır.

Bu kısa özet, beden imajı araştırmalarında beden işlevselliğinin önemini ve özellikle farklılıklarla yaşayan insanlarla yapılan araştırmalar yoluyla daha fazla keşfedilmesi gerektiğini kanıtlamaktadır. Vinoski Thomas ve diğerlerinin (2019) ve feminist engellilik çalışmalarından esinlenerek yürütülen bu çalışma, feminist engellilik perspektifiyle uyum sağlayarak beden imgesi alanında ilerleme fırsatlarını tartışmaktadır. Bu makalede, feminist engellilik kuramını, beden işlevselliği literatürüyle tartışmaya açıyor ve böyle bir etkileşimin, farklılık hakkında yeni düşünme biçimlerine ve bununla birlikte beden işlevselliği araştırmaları için yeni yönere ulaşarak beden işlevselliği kurgusunu zenginleştirdiği savunulmaktadır. Bu tartışmaya "bir beden neler yapabileceği" sorusunu feminist engellilik perspektifinden ele alarak ve yaklaşımın temelini oluşturan farklılığa yönelik dört olumlayıcı yönelimin ana hatlarını çizerek girilmiştir. Daha sonra bunların beden işlevselliği araştırmaları hakkında yeni düşünme yolları için nasıl bir çerçeve olarak kullanılabileceği gösterilmiştir. Sonuç olarak, bu "bir araya gelişin" araştırma, uygulama ve teori için çıkarımları tartışılmış ve araştırmacıların farklılığa duyarlı beden işlevselliği araştırmaları yürütmelerine yardımcı olmak için kullanabilecekleri uygulanabilir öneriler sunulmuştur. Bunu yaparken, halihazırda gelişmekte olan iki literatürün - beden işlevselliği araştırması ve feminist engellilik teorisi - yaşanmış deneyimleri geliştirmeye yönelik ortak fikirleri de tartışmaya dahil edilmiştir.

Feminist engellilik çalışmaları, engelliliği yeniden hayal etmeyi, engelli bedenler ve yaşamlar hakkındaki baskın varsayımlara karşı çıkmayı ve yanlış temsil edilen deneyimlere meydan okumak için engelli bireylerin genellikle göz ardı edilen seslerini merkeze almayı amaçlayan canlı ve büyüyen disiplinler arası bir alandır (Garland-Thomson, 2005). Hem feminist çalışmaların hem de engellilik çalışmalarının teorik ve metodolojik anlayışlarını bir araya

getirerek bedenler, benlikler ve dünyalar arasındaki karmaşık ilişkilere dair yeni perspektiflere alan açar. Feminist engellilik çalışmalarındaki üretken yönlerden biri, feminist engellilik araştırmalarının geniş tabanının ötesine geçerek daha dar bir şekilde, bedenlenmiş deneyimi sosyo-materyal dünyaya gömülü olmasıyla ilişkili olarak yeniden düşünmeye odaklanan feminist materyalist engellilik teorisinde bulunur.

Son yirmi yılda feminist felsefe ve eleştirel bilim çalışmalarından ortaya çıkan bu teorik perspektif, bedenleri özelleştirmeden ya da bağlam içinde ve bağlam aracılığıyla üretilen önemli beden anlayışını kaybetmeden bedenlerin maddiliği ya da bedenselliği hakkında düşünmenin bir yolunu sunar. Feminist materyalist engellilik yaklaşımı, belirli bir -cinsiyetli, ırklı veya engelli- beden ne olduğunu veya ne yaptığını belirlemeye çalışmaz. Bunun yerine, toplumsal geleneklerin, pratiklerin ve söylemlerin bedensel madde ve kapasitelerimizi şekillendirmedeki karmaşık ve kafa karıştırıcı rollerini kabul eder (Young, 1980). Teori bu nedenle bedeni, "olan" bir şey olarak değil, her zaman "oluş" sürecinde olan bir şey, dinamik olarak kavramsallaştırır - Bu dinamizmi yakalamak için yaklaşım geleceğe yöneliktir ve farklılığı, belirli bedenlerin yapabilecekleri ve dönüşebilecekleri şeylere ilişkin olasılıkları genişletebilecek maddi, sosyal ve söylemsel koşulların analizini teşvik edecek şekilde düşünür. Aynı zamanda geçmişe yöneliktir, zaman içinde anahtar terimlerin anlamlandırılmasındaki değişikliklerin izini sürer, çünkü bunlar çağdaş anlayışlar hakkında araştırmacıya fikir verir.

Dilin kendisinin politik olduğu ve kullanımının maddi ve ideolojik bir ağırlık taşıdığı göz önünde bulundurulduğunda, bazı okuyuculara yabancı gelebilecek terminolojiyi özetleyerek teori çalışmamızın altını çiziyoruz. Engellilik çalışmalarında *bodymind* terimi hem zihne ayrıcalık tanıyan hem de zihin ve bedeni ayrı veya ayrılabilir varlıklar olarak ele alan Batı düşüncesinde yerleşik zihin/beden ayırımına direnmek için kullanılır. *Bodymind*, insan bedenlenmesini akışkan ve dünya ile bölünmez bir şekilde iç içe geçmiş olarak yeniden yapılandırır ve bedenlenmiş deneyimi bir bilgi alanı olarak konumlandırır. O halde beden-zihin farklılıkları, bedenlenmiş normatif olmayanlara (Clare, 2017) veya batılılaşmış kültürlerin "normal" olarak kabul ettiklerimizin dışında olarak tanımladığı tüm bedenlere ve zihinlere atıfta bulunur. Bu çalışma boyunca *bodymind* terimi, "beden-zihin" olarak kullanılacaktır. Beden-zihin kavramsallaştırmasının *bodymind* terimini tam, bütünsel ve bağlamsal olarak karşılamadığını kabul etmekle birlikte çalışma dahilince sürdürülen çaba, yazında İngilizce kullanımdan kaçınmaktır. Ancak okuyucuların yukarıda açıklanan *bodymind* terimini bağlamsal boyutuyla düşünerek beden-zihin kavramını anlamsal olarak ele almaları arzulanmaktadır.

Yabancı akademik yazındaki "people with disabilities" and "disabled people" terimlerini "engelli bireyler" şeklinde birbirinin yerine kullanıyoruz. Ancak bu terminolojide bazı yazarların kişi öncelikli dili ya da kimlik öncelikli dili tercih etmesi noktasında kritik bir ayrımdır. Kişi-öncelikli dil, bazı akademik disiplinlerde, mesleklerde ve dergilerde, engellilere yönelik stereotipleştirme ve damgalamayı azaltmak amacıyla kişiliği vurgulamanın ve engelliliği önemsizleştirmenin bir yolu olarak oldukça yaygınlaşmış ve hatta zorunlu hale gelmiştir (Peers vd., 2014). Bununla birlikte, eleştirel engellilik çalışmaları ve aktivizimleri içinde, birçok kişi kimlik öncelikli dili savunmuş, bu dilin engelliliğin insanların deneyimleri ve kimlikleri için önemini kabul ettiğini, engellilerin değerini farklılık içinde ve farklılık yoluyla (farklılığa rağmen değil) onayladığını ve aynı zamanda sosyal bir süreç olarak engelliliğe, bireylerin sosyal yapılar ve ilişkiler yoluyla engelli hale geldiği fikrine, dikkat çekerken, engelliliğin kendisinin bir kimlik ve kültür olduğunu ileri sürmüştür (Goodley, 2016). Türkiye engellilik çalışmalarında ise "engelli-görme engelli vb" ile "sakat-sağır" şeklinde terminolojik bir tartışma devam etmektedir. Biçimsel nedenlerle ve hem engellilik toplulukları hem de aktivizimleri içinde ve dışında dil üzerine süregelen tartışmalara kısa da olsa değinerek, makalede bu tartışmanın dışında terminolojik olarak konumlandığımızı belirtmek istiyoruz. Bu çerçevelerden beslenen feminist materyalist engellilik teorisi, beden-zihin farklılıklarını, farklılığa yönelik dört yönelim üzerinden yeniden tahayyül eder: a) farklılık dünyanın temelidir; b) sorun farklılık değil, hoşgörülü olmayan ve sağlamcı-ableist dünyamızdır; c) farklılık eksiklik değildir; ve d) farklılığa odaklanmak "mitsel normu" açığa çıkarır. Aşağıdaki tartışma, işlevsellikle ilgili beden imajı çalışmalarını tasarlamak için olumlayıcı yörüngeler açmak adına gerçekleştirilmiştir.

1. Farklılığa Dair

Farklılığı tanımak üzerine alan açmak, farklılığın her zaman insanların sosyal ve fiziksel çevreleriyle ve gerçek bedensel değişimleriyle ilişkili olarak gerçekleştiği anlayışını ön plana çıkarmaktadır (Rice vd., 2018). İster hastalığa yakalanma, ister yaşlanma, ister alışılmadık ve uygun olmayan bir ortama taşınma, isterse de başka şekillerde farklı olarak işaretlenme ve muamele görme yoluyla olsun, herkes farklılığı deneyimlemektedir. Burada farklılık, insan beden-zihinlerinin sürekli dinamik bir dünya ile devam eden karşılıklı bağılıkları içinde sürekli olarak değişmeleri olarak anlaşılabilir. Bu, beden-zihinlerinin her zaman dinamik olarak diğer bedenlerden ve daha önce olduklarından farklı olma sürecinde kavramsallaştırıldığı anlamına gelir. Araştırmalarda bireysel faktörleri sosyal faktörlerden

ayırarak imkansızdır. Bireysel farklılık deneyimlerinin hiçbir zaman toplumsal ve kültürel farklılıklardan, somutlaştıkları ve yaşandıkları maddi bağlamdan ayrı tutulamazlar. Bu nedenle beden imgesi ve bedenleşmeye ilişkin ilk kavramsallaştırmalar da benzer şekilde bireysel ve sosyal faktörleri birbirine karıştırmıştır. Örneğin, beden imajı terimini ilk kez kullanan nörolog ve sosyolog Paul Schilder, bedensel deneyimlerin aynı anda fizyolojik, duygusal ve sosyo-kültürel olarak çok boyutlu teorileştirilmesinin yolunu açmıştır (1950). Schilder'e göre beden imgesi, duyusal olanın psikolojik ve sosyal-ilişkisel olanla kurucu değişimi yoluyla sürekli olarak oluşmakta ve yeniden şekillenmekteydi; dolayısıyla beden imgesi ayrıştırılabilir parçalara ayrılamazdı. Çünkü süreçleri ve sorunları asla "nihai olarak ne bedene ne de dünyaya atfedilebilirdi" (1950: 123). Somutlaştırma, farklı bir gelenekten, fenomenolojik felsefeden, kaynaklanır ve ayrıca bedenler ve dünyalar bulduğunda çoklu duyusal deneyimlerin bütünleştiği akışkan, dinamik ve az çok bilinçli yollara yönelir (Merleau-Ponty, 1996). Hem Schilder hem de Merleau-Ponty için, feminist materyalist engelli akademisyenlerinde olduğu gibi, benlik, beden ve dünya her zaman oluş sürecindedir. Bunlar, sürekli olarak birbirleri tarafından şekillendirilir ve birbirlerini şekillendirirler. Benzer şekilde, feminist materyalist perspektiften bakıldığında, fiziksel dünyanın oluşumunda her şey hareket ettiğinden ve diğer her şeyi etkilediğinden, gerçeklik sürekli olarak oluşmaktadır (Garland-Thomson, 2011). Dünyayı sürekli inşa ve yeniden inşa halinde düşünerek, bedenler için mevcut fiziksel engellerin ve kısıtlayıcı söylemlerin ötesinde olasılıklar hayal edebiliriz (Rice vd., 2017, 2018).

2. Farklı Olmak Eksiklik Midir?

Engellilik çalışmalarında tıbbi modelin arka planı, normatif olmayan beden-zihnini sorun veya patoloji olarak çerçevelemenin baskın kültürel ve biyomedikal yolları, farklılığı eksiklik olarak inşa eder. Farklılıklar bireysel sorunlar veya patolojiler olarak temsil edildiğinde, genellikle bireyselleştirilmiş tıbbi ve/veya psikolojik müdahaleler yoluyla düzeltilmeye veya iyileştirilmeye ihtiyaç duydukları anlaşılır. Bu mantıkları eleştirirken, bireyselleştirilmiş ve biyomedikalleştirilmiş müdahalelerin normatif olarak bedenlenmemiş insanlar için olumlu psikolojik sonuçları olabileceğini de kabul ediyoruz. Ayrıca, serebral palsi, Down sendromu ve öğrenme güçlüğü gibi pek çok yeti yitimi durumunun tedavisi mümkün değildir. "Obezite sorununa" yönelik "çözümlerin" genellikle başarısız olduğu (diyetin yüksek başarısızlık oranı; Mann vd., 2007; Rice, 2007, 2014) ve kendi sağlık risklerini ürettiği (Tylka vd., 2014) göz önüne alındığında, bu durum şişmanlık için de geçerlidir. Engelliliği her zaman tedaviye bağlamak, asla tedavi edilemeyecek olanların deneyimlerini göz ardı etmek ve beden-zihin farklılığıyla yaşamaya dair insan deneyimlerini göz ardı etmektedir. Örneğin, bazı engellerle doğan ve hiçbir zaman sözde "normal bir bedende" yaşamamış olan insanların gerçekliğini görmezden gelir, bu nedenle onlar için engellilik normatif bir durumdur. Bu nedenle eleştirel ve tıbbi modelin kalıplarının dışına çıkmak isteyen engellilik akademisyenleri, farklılığı eksiklik olarak anlamının, farklılıkla ilgili "sorunu" insanların içinde yaşadıkları dünyalardan ziyade bireysel bir bedene veya zihne dayandıran bir düzeltme veya tedaviye yönelik bir yönelim yarattığını savunmaktadır.

3. Sorun Sağlamcı Dünya mı, Farklılık mı?

Farklılığın dünya için temel olduğunu kabul edersek, o zaman farklı olarak işaretlenmiş beden-zihinleri sorunsallaştırmayı bırakır ve eleştirel bir merceği dünyanın sağlamcı örgütlenmesine çeviririz. Kumari-Campbell, sağlamlığı "mükemmel, türe özgü ve dolayısıyla esas ve tam insan olarak yansıtılan belirli bir tür benlik ve beden (bedensel standart) üreten bir inançlar, süreçler ve uygulamalar ağı" olarak tanımlamaktadır. O halde engellilik, insan olmanın azalmış bir hali olarak değerlendirilmektedir" (2009: 44). Engellilik çalışmaları akademisyenleri, Batı biliminde zihinsel ve fiziksel bir idealin inşasının, kendi sınırlarına uymayan tüm insanları "aciz, daha az veya 'öteki'" olarak göstererek sağlamlığı yeniden ürettiğini savunmaktadır (Viscardis vd., 2019: 1288). Feminist materyalist Rosi Braidotti'nin (2016) vurguladığı gibi, bu ötekiler "farklılığı peyorasyon olarak somutlaştırır ve farklılıkları azalan sosyal ve sembolik değere sahip hiyerarşik bir ölçekte düzenler" (381). Dünyamızın engelli/engellenebilir yönlerini göz önünde bulundurmamak, yeti yitimi ve engellilik arasında nüanslı ayrımı tartışmaya dahil etmeyi gerektirir.

Engelliliğin sosyal modelinde engellilik, bedenlenmiş olarak yapılandırılır ve engelliliğin, farklı olarak yapılandırılmış bir bedende yaşarken dünyada var olmayı zorlaştıran sosyal ve fiziksel yapılar, söylemler ve ilişkilerden kaynaklandığı kabul edilir (Goering, 2015). Örneğin, tekerlekli sandalye kullanan insanlar, rampalar yerine merdivenleri tercih eden yapıları bir çevre tarafından engellenmektedir. Disleksi ve diğer bazı öğrenme güçlükleri sözlü kültürlerde mevcut değildir, yalnızca yazılı kelimenin ayrıcalıklı iletişim biçimi olduğu bağlamlarda yeti yitimi olarak ortaya çıkar, böylece öğrenme farklılıkları ortaya çıkar ve kültürel olarak sorun olarak çerçevelenir.

Garland-Thomson, "yanlış uyum-misfitting" ve "uyum-fitting" metaforlarını kullanarak bedenlenmiş deneyimlerin bedenler ve dünyalar arasındaki düzenlemeler ya da ilişkiler yoluyla nasıl şekillendiğini teorileştirir. Bu ilişkiler uyum söz konusu olduğunda sorunsuz ve rahat, yanlış uyum söz konusu olduğunda ise kopuk ve yersizdir. Uyum ve

uyumsuzluk daha sonra "paylaşılan maddi dünyanın herhangi bir anda veya yerde bedenlenmiş yaşamımızın özelliklerini sürdürme derecesi" ile tanımlanır (2011: 596). Burada engellilik, beden-zihin ve dünyanın bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Bu, bizi bedenleri bağlam içinde oluşturan süreçleri dikkate almaya yönlendirmektedir. Süreçsel bir bakış açısı, "bir bedenin ne yapabileceği" sorusunun (nasıl davrandığı, etkileşime girdiği, hissettiği ve başkalarını nasıl etkilediği de dahil olmak üzere) ancak onu mümkün kılan ve kısıtlayan sayısız ilişkiye dikkat ettiğimizde yanıtlanabileceği anlamına gelir. Aslında, "bir bedenin neler yapabileceğini" kesin olarak bilmek mümkün değildir (Deleuze, 1992: 226). Çünkü bu soru özünde bedenin bağlamsal ilişkilerine bağlıdır: çevresi ve koşulları, akrabaları ve sosyal ağları, ilgi alanları ve arzuları, geçmiş ve gelecek yaşamları ve ekonomik durumu vb.. Feminist materyalist engellilik akademisyenleri bu argümanı, bedenin sınırlarını önceden belirleme girişimlerini sorgulamak için kullanmış, bunun yerine kısıtlamaları en aza indirmeye ve beden-zihinlerin ne olabileceğine dair "donanımları" ve olasılıkları en üst düzeye çıkararak bir dünya yaratmaya yönelik çalışmalarını tercih etmişlerdir.

4. Farklılığa Odaklanmak

Feminist materyalist engellilik çalışmalarına göre, bedenlerinin deneyimlerini olumlayarak ve merkeze alarak, "mitsel norm "un ya da kültürümüzün normatif veya prototipik insanı nasıl hayal ettiğinin gizli işleyişini açığa çıkarabiliriz. Rönesans ve Aydınlanma'dan bu yana önde gelen Batılı filozoflar ve bilim insanları (DaVinci ve Descartes'tan itibaren) insanlığı "türün bir erkeği olarak hayal etmişlerdir: o bir erkektir. Üstelik beyaz, Avrupalı, güçlü bedendir... ve heteroseksüel olarak yazılmıştır" (Braidotti, 2013: 24). Bu noktada eleştirel akademisyenlerin de belirttiği gibi, insanın bu versiyonu özünde Avrupa merkezci ve emperyalist eğilimler taşımakta, Avrupa dışındakileri ve beyazlık sınırlarının ötesindekileri insandan daha az ya da insanlık dışı olarak görmektedir (örneğin, Coulthard, 2014). Hümanist-ampirist düşüncenin merkezinde yer alan bu tür bir düşünce normları bazılarımızın diğerlerinden daha insan olmasını ve birçoğubirçoğunun kategoriden dışlanmasını sağlayarak insan bilimlerine etki etmiştir.

Normları yeniden üreten ve farklılıkları ötekileştiren düşünme ve araştırma biçimleri, beden imgesi ve bedenlenme kavramlarının tarihçelerinde açıkça görülmektedir. Hem Schilder hem de Merleau Ponty beden-zihnini bütünleşik, dinamik ve devam eden bir süreç olarak anlamış, ancak her ikisi de anormal olanı mitsel bir norm tanımlamak için kullanmada erken dönem nörolojik araştırmaları takip etmiş; engelli insanlar için sorunlu bir miras yaratmıştır. Örneğin Schilder, "normal" bir beden imgesinin ne olması gerektiğini belirlemek için nörolojik bozukluğu olan kişilerin vaka geçmişlerinden yararlanmış, böylece aykırı (engelli) bedenlerin karşılaştırıldığı ve patolojik olarak kabul edildiği normatif bir standart yaratmıştır. Schilder'in "normal" olarak hayal ettiği beden, engelli olmayan beyaz erkek deneyimini insan deneyimiyle eşitlemesine ve bu sınırların ötesindeki tüm bedenlenmiş deneyimi "anormal" olarak kodlamasına dayanmaktadır. Merleau-Ponty'nin bedenleşme kavramı da beyaz, erkek bedenini "standart" ya da "normal" olarak ele aldığı için benzer eleştirilere maruz kalmıştır (Weiss, 2015).

Normal/engelli bedenler (ve kadın/erkek bedenleri) arasında ikili ilişkiler kuran ve engelli olmayan, sabit bedeni ideal bir durum ve dolayısıyla uğruna çaba gösterilecek bir şey olarak merkeze alan bu tarihlerin alan için önemli sonuçları vardır. Mitik norm, engelliliğin eksiklik olarak anlaşılmasını inşa eder; Batı düşüncesine, onu kullananlar için görünmez olacak kadar derinlemesine gömülü olan mitik normu açığa çıkarmak, engelliliğe ve farklılığa olumlayıcı bir yaklaşım benimsemek için merkezi önem taşır.

5. Beden İşlevselliğini Feminist Materyalist Engellilik Perspektifinden Ele Almak

Feminist materyalist engellilik teorisi, beden-zihni, akışkan, bütünleşik, birbirine bağlı ve sosyal, kültürel ve maddi dünya ile sürekli etkileşimi yoluyla her zaman oluş halinde, süreçsel ve ilişkisel olarak kavramsallaştırır. Farklılığa yönelik olumlayıcı bir yaklaşım benimserken, aynı zamanda insanların eylem kapasitelerini artıran sosyal, kültürel ve maddi bağlamlar geliştirmeyi ve özellikle de farklılığı eksiklik olarak tanımlayan veya mitsel normu yeniden üreten belirli özellikleri ve kapasiteleri belirli bedenlere bağlayan müdahaleleri sorgulamayı amaçlar. Bu noktada, feminist materyalist engellilik teorisini beden işlevselliği literatürüne uygulayarak, bu sorgulama hattının neleri gösterdiğini ve ortaya çıkardığı iyileştirmeleri serimlemeye çalışıyoruz. Bunlar, beden imgesinin nesne ve süreç olarak kavramsallaştırılmasında; araştırma aygıtının ortaya çıkan beden imgelerini etkilemedeki rolünde ve beden işlevselliği araştırmalarında normları genişletme ve merkezden uzaklaştırma amaçlarında ortaya çıkıyor. Bu çalışma ile hedeflenen, beden işlevselliği ve feminist materyalist engellilik çalışmaları arasında bir köprü kurarak, araştırma tasarımını normatif olmayan düzenlemeleri öngörece ve beden imgesi araştırmalarına dahil edecek şekilde yeniden düşünmek için bir başlangıç noktası oluşturmaktır.

6. "Nesne" Olarak Beden İmajına Karşı "Süreç" Olarak Beden İmajı

Beden işlevselliği literatüründe, "bir beden ne yapabileceği (ya da yapamayacağı)" sorusu, görece statik bir beden-zihin modeliyle desteklenmektedir. Pek çok araştırmacı, beden imajının bağlamdan etkilenen küçük dalgalanmalarla birlikte zaman içinde nispeten istikrarlı olduğunu düşünmektedir (Melnyk vd., 2004). Örneğin beden imajı özellik ölçümleri, bu yapıyı devam eden dinamik bir değişim sürecinde anlık, duruma özgü bir enstantane (yani durum ölçümleri) olarak değil, bireyin içinde yer alan ayrı bir "şey" olarak ele almaktadır. İşlevsellik literatürü de temelde beden işlevselliği yapısını bağlamdan ve diğer beden imajı bileşenlerinden ayrı tutulabilecek ve ölçülebilecek kadar ayrı görmektedir. Bununla birlikte, bazı olumlu beden imajı araştırmaları, beden imajının daha akışkan, bağlamsal olarak şekillenmiş olabileceğini öne sürmektedir ve genellikle teorize edildiğinden daha bütünlüktür. Örneğin, Wood-Barcalow vd.'nin (2010) olumlu beden imajına sahip 15 kadının beden kavramları üzerine yaptığı grounded teori analizi, bağlamla bağlantılı ve sabit olmayan bir beden imajının ilişkiselliğini ve bağlama özgü doğasını ön plana çıkarmaktadır. Benzer şekilde, Piran'ın çalışması (2012, 2016) yaş ve sosyoekonomik statü dahil olmak üzere bir dizi sosyal faktörle ilişkili olarak beden imajına yönelik farklı yönelimleri ve beden imajının etkilerini ortaya koymaktadır. Beden işlevselliği literatürü, beden-zihinlerini çoklu ancak ayrılabilir bileşenlerin (genellikle beden imajıyla ilgili olumlu sonuçlarla bağlantılı olan iç ve dış yetenekler ve süreçler, duyuşsal, yaratıcı, kişilerarası ve öz bakım yönleri dahil) etkileşiminden üretilmiş olarak anlsa da, bazı araştırmalar, örneğin Vinoski Thomas vd.'nin (2019) işlevsel-estetik bulgularında görüldüğü gibi, beden imajının estetik ve işlevsel yönlerini bir araya getiren daha bağlantılı bir modelle uyum sağlama potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelaklı bedenden ayrı olarak konumlandırılan (Aksoy, 2010) çalışmaların önüne de geçecektir.

7. Araştırma Araçlarının Rolü

Beden imgesini bağlamsallaştırılmış, ilişkişel ve süreçsel olarak düşünmek, araştırma aygıtının kendisinin bulduklarımızı nasıl bilgilendirdiğine dair farklı değerlendirmelere de yol açar. Beden işlevselliği çalışmalarında ölçüğe dayalı araştırma yaygındır; bu çalışma, araştırmacıların müdahalenin etkinliğini değerlendirmesine ve beden imgesini politika ve uygulama gündemlerine koymaya yardımcı olacak sonuçlar üretmesine olanak tanıyarak pratik bir değer taşır. Bununla birlikte, beden işlevselliğini değerlendiren ölçükleler, erken dönem beden imgesi (Schilder, 1950) ve bedenlenme (MerleauPonty, 1996) araştırmacılarının dinamik olarak teorize ettiği ve bazı olumlu beden imgesi araştırmalarının değişken olduğunu gösterdiği (Wood-Barcalow vd., 2010) bir sürecin durumsal ve zamansal olarak spesifik anlık görüntülerini yakalar. Buradaki endişe, sadece anlık görüntünün süreci kaçırdığımız anlamına gelmesi değil, aygıtın kendisinin de sürecin bir parçası olmasıdır. Araştırma aygıtına ilişkin bu anlayış, kuantum fiziğinden edindiği bilgileri feminist teoriyle buluşturan fizikçi Karen Barad (2007) gibi feminist bilim insanlarının çalışmalarından ortaya çıkmaktadır. Barad'ın materyalist yaklaşımı, sosyal ve psikolojik bilimlere hâkim olandan farklı bir ontolojiye dayanır. Geleneksel psikolojik bilgi, gerçekliği görece sabit ve araştırmacılar ve araştırma araçlarından bağımsız olarak "orada" var olan bir şey olarak görür. Barad'ın görüşüne göre ise gerçeklik sürekli değişmekte ve araştırma ortamını ve sürecini yapılandıranlar da dahil olmak üzere o anda bir araya gelen çok sayıda güçten etkilenmektedir. Her çalışma, araştırmada olanları yapılandıran belirli bir aygıtı sahip olacağından, önyargısız bir sürece sahip olmak imkansızdır.

Tercih edilen uygulama, nesnelci araştırmanın geleneksel yöntemine uygun olarak önyargıları ortadan kaldırmaya çalışmak ve aynı zamanda seçilen aygıtın gerçekliğin belirli tepkilerini ve yönlerini (örneğin, kişinin beden imajının yararlı yönleri) ortaya çıkarma şansını nasıl artırabileceğini ve diğerlerini (örneğin, zararlı olanları) ortaya çıkarma şansını nasıl azaltabileceğini sorgulamaktır. Dünyaya yapılan her müdahale onun oluşumunu etkilediğinden, nesnellik yalnızca önyargıyı azaltarak elde edilemez; bunun yerine araştırmacılar, işgal ettikleri sosyo-maddi dünyaların ve tasarladıkları araştırma süreçlerinin katılımcıların gerçekliklerini nasıl etkilediğini hesaba katarak nesnellik için çaba gösterirler. Sosyo-materyal dünya, araştırmanın yürütüldüğü kurumları da içerir. Bedensel kapasitelere ilişkin algıların ortamlarda ve ortamlar aracılığıyla şekillendiğini kabul eden araştırmacılar, ölçüklelerin erişilemeyen alanlarda uygulanması halinde sadece normatif deneyimleri yakalamaya devam edeceklerini fark edebilirler.

8. Normlar Üzerine Dönüştürücü Çaba

Çağdaş beden işlevselliği araştırmacıları, feminist engellilik akademisyenleri ile beden çeşitliliğinin tüm biçimleriyle daha fazla kapsanması arzusunu paylaşmaktadır. Feminist engellilik perspektifinden bakıldığında, işlevsellik araştırmasının güçlü yanlarından biri, ulaşılamaz görünüm idealleri peşinde koşmaktan uzaklaşmayı desteklemesidir (Alleva vd., 2018). İşlevselliğe odaklanmak cinsiyete, toplumsal cinsiyete ve görünüme dayalı farklılıklara olumlu bir yaklaşım sunmaktadır (Alleva vd., 2016; Alleva, Diedrichs, Halliwell, Martijn, vd., 2018). İşlevsellik araştırmasında, işlevsellik tanımı fiziksel becerinin ötesine genişletildiğinde, beden imajı araştırmalarındaki ableizm-sağlamcılık,

weightism-kilo ayrımcılığı ve ageism-yaşçılığın ötesine geçme potansiyeli de sunmaktadır (Webb vd., 2015). Ölçek geliştirme, bu genişleyen merceği yansıtmaktadır. Örneğin Alleva ve meslektaşları (2017), "beden takdirini fiziksel durumdan yüksek düzeyde memnuniyetin ötesine" bağlayan bir "İşlevsellik Takdir Ölçeği" (FAS) sunmaktadır (30). Ölçeğin yapıyı normatif fiziksel yetenek kavramlarının ötesinde "bedenin yapabildiği veya yapabileceği her şeye" doğru genişlettiğini belirtmektedirler (28). Bu gibi ölçekler, egzersiz ve fiziksel performans için bedensel kapasitelere daha dar bir şekilde odaklanan ve tıbbi modelden etkilenen daha önceki beden işlevselliği çalışmalarında yeniden üretilen bazı sorunlara da katılmaktadır (örneğin, "Somutlaştırma Ölçeği" maddelerinin çoğu fiziksel aktivitelere ve performans kapasitelerine odaklanmaktadır; Abbot & Barber, 2010). Bununla birlikte, beden işlevselliği ölçeklerinin ve müdahalelerinin geliştirilmesi hala ağırlıklı olarak genç, beyaz, engelli olmayan, üniversite temelli, heteroseksüel kişilere dayanmaktadır.

Bazı beden işlevselliği araştırmacıları, çok çeşitli engelleri ve farklılıkları olan bireylerin deneyimlerini dikkate alan daha fazla araştırma yapılmasını açıkça savunmaktadır (örneğin, Bailey vd., 2015; Webb vd., 2015; Vinoski Thomas vd., 2019). Ancak, son dönemdeki işlevsellik literatüründe bile (örn. Alleva vd., 2019, 2020) çok az sayıda çalışma demografik özellikler arasında engellilik/farklılık durumuna dikkat çekmektedir (Alleva, Diedrichs, Halliwell, Peters vd., 2018; Vinoski Thomas vd., 2020). Literatürün çoğunda, zihinsel, duyuşsal ve diğer engelleri, zihin-beden farklılıkları olan kişileri araştırmaya ve araştırma planlama süreçlerine dahil etmek için çaba gösterilip gösterilmediğini anlamak da zordur. Engelli ve farklılıkları olan kişiler, özellikle daha büyük veya daha küçük beden boyutları, yara izi, mastektomi, otizm, tourette sendromu ve down sendromu veya yaşa bağlı rahatsızlıkları olanlar, beden işlevselliği araştırmaları da dahil olmak üzere beden imajı literatürünün çoğunda yer almamaya devam etmektedir.

Feminist materyalist engellilik akademisyenleri de beden işlevselliği araştırmalarında "kapsayıcılık" çerçevesini sorgulamaktadır. Bu durum kısmen, her bir alanın beden çeşitliliğine kucak açmaya yönelik ortak değerlerimize ulaşmak için izlediği yollarla ilgili olabilir. Birçok beden imgesi araştırmacısı, yetersiz temsili ele almak için normatif olarak bedenlenmemiş daha fazla katılımcı getirerek kapsayıcı olmayı amaçlarken; feminist engellilik akademisyenleri farklılığı merkeze alarak normatif bilme ve var olma biçimlerine meydan okumaya çalışır. Dolayısıyla, farklılığın dahil edilmesi memnuniyetle karşılanırken, feminist materyalist bir engellilik perspektifi, normal kategorisinin kendisini de yapı bozuma uğratmaya çalışır. Bu amaç bizi, beden işlevselliği araştırmalarının hala istemeden de olsa mitsel normu yeniden üretip üretemeyeceğini ve dolayısıyla engelliliği/farklılığı örtük olarak eksiklikle ilişkilendiren bedensel kendini geliştirme zorunluluğunu ya da itkisini yeniden üretip üretemeyeceğini sorgulamaya çağırıyor. Örneğin, Bailey ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında, omurilik yaralanması olan fiziksel olarak aktif kişiler, fonksiyon kazanımlarının genel olarak olumlu beden imajlarına katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışma, işlevsel kazanımların personel tarafından teşvik edilen ve katılımcılar tarafından onaylanan birincil hedef olduğu bir egzersiz tesisinde gerçekleştirilmiştir. Feminist materyalist bir bakış açısı, Bailey'in sonuçlarını, işlev kazanımlarını olumlu bir beden imajıyla eşitlemenin, genellikle rehabilitasyon ve egzersiz temelli bağlamlarda vurgulanan "iyi bir bedenin" ne olduğuna dair normatif varsayımlara dayandığı bilgisine karşı bağlamsallaştırmaya yardımcı olur.

Engelliliğe materyalist bir bakış açısı ise, engellerin bedenlerde değil, bedenler ve dünyalar arasındaki ilişkide bulunduğunu savunduğundan, bedenler ve çevreleri arasındaki uyum veya uyumsuzluğa daha yakından dikkat edilmesini gerektirir. Bu dikkat gösterilmediğinde araştırmacılar, engellilik ve farklılığın nasıl düzeltilecek sorunlar olarak değil de insan çeşitliliği olarak ve dolayısıyla araştırma hedeflerinin, süreçlerinin ve alanlarının yeniden tasarlanmasıyla kabul edilebilecek somutluklar olarak tasavvur edilebileceğini düşünme fırsatlarını kaçırmaktadır (Rice vd., 2015).

9. Çıkarımlar

Beden işlevselliği araştırmalarının, farklılığı merkeze alan ve olumlayıcı bir yaklaşım benimseyen, mitsel normlara meydan okuyan ve sorunu bireylerin bedenlerinden muktedir dünyamıza kaydıran feminist materyalist engellilik perspektifleriyle daha fazla etkileşime girerek geliştirilebileceğini ortaya koyduk. Bu son bölümde, kuramsallaştırmamızın beden işlevselliği alanındaki araştırma, uygulama ve teori için çıkarımlarını tartışıyoruz. Odak noktamız beden işlevselliği araştırması olduğu için çıkarımlarımız araştırmaya vurgu yapıyor, ancak uygulama ve teoride gelecekteki yönelimlere ilişkin öneriler de sunuyor.

9.1. Araştırmaları Bağlamsallaştırma

Açıkça ve kasıtlı olarak bedenleri çevreleyen ve bedenlerle etkileşime giren şeylere odaklanan çalışmalar tasarlamak, bedenlerin çeşitli ortamlara uyumunu ve uyumsuzluğunu bireysel değil sistemik meseleler olarak ön plana çıkarır. Beden imgesinin süreçsel olduğunu kabul ediyorsak, ontolojik dinamizmini ortaya çıkaran ve ortaya çıkan beden imgelerini dinamik olarak birlikte şekillendirmede aygıtın rolünü hesaba katan araştırmalar tasarlamamız gerekir. Bu, araştırmacıların güç ve farklılığın araştırma aygıtları boyunca nasıl akabileceğini daha kapsamlı bir şekilde düşünmelerini sağlayacaktır. Burada aygıt, kullanılan araçların ötesinde, araçlar ve ölçümler (örn. ölçekler, anketler, mülakat verileri), müdahaleler (örn. yazma yönergeleri), araştırma alanları (örn. çalışmanın yürütüldüğü laboratuvar, sınıf veya yerel ortamın özellikleri), kullanılan teknoloji, bilgi sistemleri (örn. baskın söylemler, araştırma paradigmaları, mevcut ampirik araştırmalar, teorik yönelimler) ve araştırmacıların ve katılımcıların somutlaştırmaları dahil olmak üzere araştırma tasarımının tüm yönlerine doğru uzanacak şekilde anlaşılmalıdır. Feminist materyalist bir bakış açısıyla, bu boyutların bulguları somut şekillerde etkilediği, katılımcıların anlık gerçekliklerini birlikte ürettiği ve dolayısıyla sonuçları etkilediği düşünülmektedir. Beden işlevselliği araştırmacılarını, çalışmalarına "aygıt ne fark yaratıyor?" sorusunu uygularken bu boyutları göz önünde bulundurmaya davet ediyoruz. Bu soruyu yanıtlamak, bulgularımızı, o anki koşullarda belirli bir demografik grup için beden işlevselliğinin nasıl oluşabileceğine dair bir resim olarak görmemizi sağlar. Bir araştırma çalışmasının bağlamına ilişkin bu tür ayrıntılar ve tartışmalar, araştırma protokolü yazılarına da dahil edilebilir. Araştırmanın bedenlere yönelik olasılıkların dinamik olarak birlikte şekillendirilmesindeki rolünü hesaba katmak, beden imajı alanındaki bulgular da dahil olmak üzere sosyal bilimsel söylemlerin bedenlerin yapabilecekleri olarak algılandıkları şeyleri nasıl etkilediğini ve bunun da gerçekte ne yaptıklarını etkilediğini kabul etmeyi gerektirir. Bu durum, aşırı kilolu veya obez olarak etiketlenen çocuklarla yapılan araştırmalarda açıkça görülmektedir. Bu durumda çocuklar, fiziksel kapasitelerine ilişkin beklentilerin azalmasına, yeme ve aktivitelerine ilişkin varsayımlara, bu beklentilere ve varsayımlara uyararak yanıt verebilirler (Rice, 2007, 2014, 2015). Araştırma bulgularının insanların yaşadıkları gerçeklikler üzerinde dalgalanma etkisi yaratması, ürettiğimiz bilgi ve bu bilgiyi ürettiğimiz süreçler baskıcı (örneğin, ableist-sağlamcı veya fathphobic-kilofobik) bir statükoyu destekliyor veya tersine çeviriyorsa, beden imajı araştırmaları için özel bir öneme sahiptir.

9.2. Engelliliğin ve Farklılığın Merkezileştirilmesi

Hem etik açıdan, mitsel normun yanlışlıkla yeniden üretilmesinden kaçınmak adına hem de pratik açıdan, genç, ince ve sağlam bedenlilere odaklanmanın, beden-zihin farklılığına dikkat eden araştırmalardan farklı bilme ve var olma biçimleri hakkında öğrenilebileceklerini gözden kaçırma olasılığı göz önüne alındığında, beden işlevselliği araştırmalarında engelliliği ve bedensel farklılığı merkeze almayı savunuyoruz. Böylece, araştırmacıları nicel ve nitel araştırma alanlarının ve araçlarının erişilebilirliğini ve sağlamcı, yaşçı ve diğer normları yeniden üretmemek için nasıl uygulamaya dökülmesi gerektiğini düşünmeye davet ediyoruz. Araştırmacılar, çalışmalarını kavramsallaştırırken, araştırmalarını farklı bedenlere sahip kişiler için daha erişilebilir kılmak amacıyla çevirmenlere, altyazılı ve sesli betimlemeli görüntülere, videolara ve iletişim uygulamalarına, mikrofonlara ve diğer erişilebilirlik araçlarına duyulan ihtiyacı da göz önünde bulundurabilirler. Bu tür eylemler beden imajı araştırmalarının erişilebilirliğini artırmak ve bu araştırmaların kapsamını genişletmek için oldukça önemlidir.

Bir kişinin bedeninin neler yapabileceğine ilişkin değerlendirmesinin, bir beden işlevselliği müdahalesine katılan normatif olarak bedenlenmemiş tek kişi olması ile aynı egzersizi normatif olarak bedenlenmemiş diğer kişilerle (araştırmacılar ve katılımcılar) birlikte farklılıkları onaylayan bir alanda tamamlaması durumunda farklılık gösterebileceğini varsaymak makul görünmektedir. Müdahaleler mitsel normların işlediği bağlamlarda gerçekleştiğinde, aksi yönde düşünmeye ve hissetmeye davet edilmedikleri sürece, katılımcıların farklılığı somutlaştırma konusunda utanç, korku ve tiksinti hissedeceklerini tahmin ediyoruz. Bu nedenle, katılımcılara bedenlenmelerini farklı şekilde deneyimlemeleri için açıkça izin vermenin kritik önem taşıdığını düşünüyoruz ve burada engelli, şişman ve farklılık olumlayıcı bir yaklaşım sunmanın, grubun araştırmaya katılmadan önce normatif olmayan bedenlenmeler hakkında farklı düşünmeye/hissetmeye hazırlandığı siyasallaştırılmış bir alan yaratmada yararlı olacağını düşünüyoruz.

Normal/anormal ikiliklerini yeniden üretmeyen, mitsel normu merkeze almayan veya engelliliği eksiklikle eşitlemeyen araştırma protokolleri geliştirmek, beden işlevi anlayışlarını iyileştirici yönde geliştirilebilir. Bu, farklı bedenlerinin potansiyellerine yönelen ölçekler ve müdahaleler tasarlamak, engelli ve diğer bedenlenmiş farklılıklara sahip insanların engellerinden bağımsız olarak dünyalarını nasıl farklı şekillerde deneyimlediklerini ve kendi yaratıcı alternatif duyusal algı/iletişim ve hareket biçimlerini nasıl kullandıklarını araştırmak anlamına gelir. Burada ayrıca, sistemik bir bakış açısına sahip olabilen veya çeşitli bedenlenmiş bilme ve var olma biçimlerine ayrıcalık tanıyan (Bradbury Huang, 2010) ve araştırma sürecinde deneyimsel bilgi alanları olarak beden-zihin farklılıklarını merkeze

alan yöntemler olarak nitel, katılımcı ve sanat temelli yaklaşımların potansiyelini vurguluyoruz. Örneğin, fotoses, dijital hikaye anlatımı ve video yapımı gibi sanat temelli müdahaleler de katılımcıları bedenlenmiş deneyimlerinin belirsizliğini ve karmaşıklığını yakalama potansiyeline sahiptir (Rice vd., 2018).

9.3. Teknolojinin Beden Üzerindeki Etkisi

Beden işlevselliğini tek başına bedenlerden ayıran araştırmaların bir diğer potansiyel yönü de teknolojilerin (örneğin işitme cihazları, mobilite cihazları) dünyaya erişmek için nasıl kullanıldığını ve insanların bedensel benlik duygusuna nasıl entegre edildiğini keşfetmeyi gerektirir. Schilder'in (1950) beden imajını, dış dünyaya uzanabilen, şekillendirilebilir bir yapı olarak erken dönem teorileştirmesi burada özellikle önem taşımaktadır. Eğer alan, bu şekillendirilebilirliği daha esaslı bir şekilde entegre ederse araştırmacılar, insanların işlevselliklerini artırmak için teknolojileri nasıl kullandıklarını ve bu tür cihazları bedenlerine nasıl dahil ettiklerini inceleyebilirler. Araştırmacılar, teknolojileri 'normalliğe yaklaşmak adına bedenden ayrı görmek yerine yeni fırsatlar sunacak şekilde düşünmeleri bu çalışmaları ileriye götürecektir. Örneğin, Changfoot ve Rice (2021) yaşlı kadınlarla yaptıkları sanat temelli bir araştırmada, felç, artrit ve diğer yaşlanma koşulları nedeniyle hareket kabiliyetlerinde meydana gelen azalmalarla çeşitli nesnelere (örneğin, işitme cihazları, yürüteçler ve hatta spor ayakkabılar ve diğer günlük nesnelere) bedenlenmiş varlıklarına dahil ederek, çevrelerindeki dünyalara erişim ve işlevsellik duygularını sürdürdüklerini/genişlettiklerini bulmuşlardır. İçsel (örn. omurilik yaralanması, sağırlık) ve dışsal (örn. konuşmadan metne teknolojileri, rampalı ortamlar, ASL hoparlörleri, işitme cihazları, kıyafetler) arasındaki gözeneklilik ve bulanıklığı kavramsallaştırmak, beden işlevselliğini ilişkisel ve bağlamsal olarak anlamak yoluyla olumlu beden imajını teşvik etmek için yeni yönler önermektedir. Bu öneri, "sorunun" farklılığın kendisinde değil, daha ziyade dahil edici ve hoşgörülü olmayan, muktedir dünyamızda yattığı yaygın fikre meydan okumayı da içermektedir.

9.4. Uygulamaya Yönelik Çıkarımlar

Feminist materyalist bir yaklaşımla hareket eden engelliliği ve farklılığı olumlayıcı müdahaleler, insanların erişilebilirlik gereksinimlerini öngörür: işe alım materyallerinde farklı bedenlere sahip olarak tanımlanan kişileri açıkça karşılarlar; engelli hizmetleri, merkezleri ve kuruluşlarıyla iş birliği yaparlar; tüm süreçlere sesli betimleme, tekerlekli sandalye ve yardımcı cihazlara erişilebilir alanlarda çalışırlar. Bunu, bireysel uyuma odaklanan bir "onay kutusu" yaklaşımının ötesine geçerek, var olma ve yapma olasılıklarını açacak şekilde mekanlarla etkileşime giren bedenler hakkında düşünmemizi isteyen dönüşümsel bir yaklaşıma doğru geniş kapsamlı bir hareket olarak düşünmeliyiz. Bu şekilde üretilen deneyimsel bilginin hem engelli hem de engelli olmayan kişileri olumlu yönde etkilemesi muhtemeldir. Müdahaleleri yürütmek için pozitif bir yaklaşım kullanan müdahale araştırmacıları, gerçekliği biraz değiştirdiklerinde neler olduğunu deneyebilir ve bu değişimlerin katılımcıların işlevselliklerine ilişkin algılarını nasıl etkileyebileceğini haritalandırabilirler.

Açıkça farklılık konusunda pozitif bir çerçeve oluşturarak erişilebilirliği ve içermeyi hayata geçiren deneyimsel alanlar tasarlayabilirler. Bu, normatif olarak bedenlenmemiş kişileri araştırmaya katılmaya davet eden; katılım öncesinde kişilerin erişilebilirlik ihtiyaçlarını sorgulayan; mitsel normun farklılık deneyimleri üzerindeki etkilerini açıkça ortaya koyan; ortamdaki herkesin beden boyutlarını, şekillerini ve var olma ve hareket etme biçimlerini onaylayan; kullanılan her türlü materyalde farklı bedenlerin temsillerine yer veren ve başka bir şekilde araştırmaya farklılıkları olumlayıcı unsurlar dahil eden çalışmalar tasarlamak anlamına gelecektir. Araştırmacılar bu özellikleri içermeyen paralel çalışmalar yürütmeyi deneyebilir, erişilebilir alanların ve süreçlerin yarattığı farkı değerlendirmek için her iki yaklaşımı da denedikten sonra ölçekler uygulayabilir. Bu, bağlamsal güçlerin katılımcıların somutlaştırmalarını farklı şekillerde etkilemek için birlikte çalıştığı bazı yolları ortaya çıkarabilir.

Engelliliğin merkeze alınması, beden işlevselliği araştırmalarında ve olumlu beden imajı müdahalelerinde harekete geçirilen işlevsellik anlamlarının yeniden düşünülmesini gerektirmektedir. İşlevsellik, insanların işlevsel becerilerini (örneğin fiziksel, duysal ve bilişsel) nüfus normlarına göre ölçme ve "işlevsel durumlarını" iyileştirmek veya optimize etmek için müdahaleler geliştirme konusunda rehabilitasyon araştırmalarının önemli bir bileşeni olmaya devam etmektedir (Gibson, 2016:54). Bununla birlikte, engelli bireylerin işlevsel becerilerini yaşam kaliteleriyle eş tutmadıkları ve hatta ilişkilendirmedikleri göz önüne alındığında; işlevsellik, ilgili kişiler için olmasa bile sağlık kurumlarında sağlık, refah ve başarının bir ölçütü olarak işlev görebilir (Gibson, 2016). Bu perspektiften bakıldığında, "işlevin optimizasyonu... normalleşmenin farklı kıyafetler giymiş bir uzantısıdır" (54). Engelli ve farklılıklara sahip kişilerin deneyimlerini merkeze alarak buna karşı koymak mümkündür.

Feminist materyalist engellilik perspektifini uygulamaya entegre etmek, farklılık varsayımından yola çıkmayı gerektirdiği ve "tipik" uygulama yöntemlerini sorgulattığı için talep görmeyebilir. Ancak, feminist materyalist

engellilik çalışmaları perspektifinin uygulamaya sunabileceği önemli noktalardan biri beden imgesi çalışmalarının amaçlarını ele alma fırsatıdır. Tipik olarak beden imgesi müdahaleleri, tartıştığımız gibi beden imgesini "düzeltmeyi" amaçlar. Ancak, beden imgesinin her zaman değişim halinde olduğuna yeniden odaklanmak, kişinin bedeniyile, bağlamla ve başkalarıyla ilişkili olarak farklı varoluş biçimlerini keşfetmek için bir miktar özgürlük ve esneklik sunmak alan açıcı olacaktır. Mitsel norm bizi istikrarlı bir olumlu beden imajını ideal sonuç olarak hayal etmeye teşvik eder, bunun yerine, örneğin müdahale araştırmalarında beden imajı esnekliğini teşvik etmeyi, insanların sonraki olumlu ve olumsuz deneyimleri kucaklamalarını sağlamanın bir yolu olarak düşünebiliriz (Sandoz vd., 2013; Webb vd., 2015).

Birlikte tasarlanan ve uygulanan müdahaleler, katılımcıların kültürel ve çevresel ortamlarında (örneğin eğitim, sağlık hizmetleri, mahalleler, metro sistemleri, internet; Bailey vd., 2019; Larkin ve Rice, 2005, 2006; bir tartışma için bkz. LaMarre vd., 2017) ve ötesinde dönüştürücü bir değişim yaratma potansiyeli de sunmaktadır. Bu tür çalışmalar, olumlu bir beden imajı müdahalesi sonucunun ne olabileceğine dair tartışmalar başlatmaktadır. Amaç, bir bedenin nasıl işlediğine veya görüldüğüne dair sabit bir olumlu görüş sunmanın ötesine geçerek kişinin içinde bulunduğu bağlama uyan imgeler arasında hareket edebilme becerisi ve kişinin sosyal, söylemsel ve maddi bağlamlarını değiştirme becerisine odaklanma oldukça önemlidir.

9.5. Teoriye Yönelik Çıkarımlar

Beden imgesi alanında, modeller ve teoriler tipik olarak çok boyutludur (beden imgesinin tanımı gibi; Cash & Pruzinsky, 2011) ve beden imgesi deneyimlerine, öncüllerin (örneğin artan egzersiz davranışını öngören beden memnuniyetsizliği) aynı zamanda sonuçlar da olabileceği (örneğin artan egzersizin artan beden memnuniyetsizliğini öngörmesi; Grogan, 2017; Rice, 2014) karmaşık olgular olarak yaklaşılır. Çok boyutluluğun ve karmaşıklığın kabul edilmesi, bu alanı feminist materyalist engellilik çerçevesi içinde mevcut olan bireysel, sosyal ve maddi faktörlerin iç içe geçmesiyle ilgilenmek için çok uygun hale getirmektedir. Feminist materyalist engellilik perspektifi ayrıca alanı, iç ve dış etkilerin gerçekten ayrılabilir ve bağımsız değişkenler olup olmadığını sorgulamaya doğru itmektedir. Bu bağlamda, psikolog Kate Gleeson ve Hannah Frith'in (2006:79) beden imajını süreçsel çizgide, "beden imajı... bir üründen ziyade bir faaliyet" - kişinin sahip olduğu bir şey değil, daha ziyade yaptığı bir şey olarak yeniden düşünme argümanına katılabiliriz. Bu, beden imgesini öncelikle ya da yalnızca bireyin içinde düşünen bir yaklaşımın ötesine geçerek, beden imgesinin özelliklerinin ayrı ayrı değil, birbirleriyle ve bağlamla iç içe geçmiş olarak incelenip incelenemeyeceğini düşünmek anlamına gelebilir. Soru, sürekli değişen fiziksel bedenlerimiz, ruhlarımız ve sosyal ve maddi dünyalarımızın etkileşimleri yoluyla dinamik şekillerde oluşan ve dönüşen beden imajının duyuşal, duygusal ve ifade boyutlarının nasıl yakalanacağıdır. Bu, şu anda istikrarlı bir beden algısını ölçmek için çeşitli "faktörlerin" rolünü ayırtan araştırmalar için önemli bir zorluktur. Ancak dinamizmi dahil etmek için yeni nicel araştırma biçimleri hayal etmek için de bir imkan sağlamaktadır.

Bu metodolojik çalışma için bir yön, teori ve ampirik çalışmayı daha yakından birbirine bağlamak olabilir. Süreç olarak beden ile nesne olarak beden arasındaki kesin ayrımın yeniden gözden geçirilmesini ve süreç ile nesnenin her zaman ayrı olup olmadığını ve bireyin çevresinden ayrı olup olmadığını düşünülmesi gerekmektedir (örn. Vinoski Thomas vd., 2019). Feminist materyalist engellilik görüşüne uygun olarak, bu sorgulama hatları bizi beden işlevselliğinin bileşenlerini faktörlerden ziyade güçler, sabit nesnelere ziyade devam eden süreçler olarak görmeye davet ediyor. Bu sorgulama çizgisini benimsemek, bir bedenin kapasitelerinin dünyayla ilişkileri aracılığıyla nasıl devam eden şekillerde ortaya çıktığına bakarak işlevsellik literatürünün süreç yönelimini genişletmek anlamına gelir. Bu değişimi yapmak, araştırmacıları beden-zihinlerinin dinamizmine, gerçekliğin istikrar ve ayrılıktan ziyade değişim ve ilişkiselleşmeyle işaretlendiği fikrine yeniden yönlendirir. Ayrıca engelliliği bir eksiklik ya da bireyin psikolojisine bakarak düzeltilecek bir şey olarak değil, kısıtlamaları en aza indirmeye ve eylem kapasitelerini en üst düzeye çıkarmaya yönelerek daha dahil edici hale getirilebilecek bir dünyadaki insan çeşitliliğinin bir ifadesi olarak sunar. Feminist materyalist engellilik çalışmalarının mevcut beden imgesi kuram ve modelleriyle bütünleştirilmesi, beden-zihin farklılığını merkeze alarak beden imgesi literatürünün ilerlemesine yardımcı olacaktır. Farklılığı eksiklikten başka bir şey olarak ele almak, eleştirel bedenlenme teorisi, şişmanlık ve eleştirel obezite çalışmaları, yaşlanma çalışmaları gibi diğer farklılığı onaylayan teorilerle etkileşime girme fırsatı sunar. Araştırmalarda sağlamcı, kilo fobik veya yaşçı söylemlerden kaçınmanın yollarını sunar. Bu angajman, şişmanlık, yüz farklılığı, nöroçeşitlilik ve daha fazlası gibi normatif olmayan bedenlenme deneyimlerinin keşfedilmesini sağlayabilir ve bu deneyimleri istisnalar veya aykırı değerler olarak değil, daha kapsayıcı beden imajı ve işlevsellik modellerinin formüle edilmesine yardımcı olacak şekilde çerçeveyerek mitsel normu yerinden oynatabilir.

SONUÇ

Feminist materyalist engellilik teorisi, beden-işlevsellik literatürüne gelecekteki araştırmalar için heyecan verici yönler kazandırma potansiyeline sahiptir. "Bir beden neler yapabileceği" sorusuna yaklaşımı, pozitif beden imajı araştırmalarındaki mevcut işlevsellik kavramlarını değiştirmektedir. Süreçsel bir perspektife dayanan feminist materyalist engellilik yaklaşımı, farklılığı merkeze almanın ve olumlamanın, beden imgesini akışkan, dolaşık, dinamik bir oluş süreci olarak kavramsallaştırmanın ve mitsel normun yeniden üretilmesine karşı korunmanın önemini vurgular. Ayrıca, tıbbi modelin hakim olduğu normların, müdahale sonuçlarının akışkanlık, adaptasyon ve sosyal değişimi içerecek şekilde yeniden kavramsallaştırılması için yönergeler sunmakta ve mevcut yöntemlere ve ölçümlere meydan okuyarak, zaman içinde dinamik olarak etkileşime girerken iç ve dış olayların iç içe geçmişliğini yakalayan ölçeklerin ve müdahalelerin nasıl tasarlanacağına dair yaratıcı düşünmeye davet etmektedir. Kritik öneme sahip olarak, araştırmacıardan farklılık "sorununu" bireyden insanların yaşadığı dünyalara kaydıran araçların ve müdahalelerin nasıl geliştirebileceğini düşünmelerini ve tipik olarak beden imajı araştırmalarının katılımcıları olarak yapılandırılmayan kişilerle iş birliği içinde çalışmalarını istemektedir. Feminist materyalist bir engellilik yaklaşımını hayata geçirmenin diğer yolları, engelli kişileri araştırmayı kodlamaya davet etmek; araştırma aygıtı olarak sayılan şeyleri yukarıda özetlediğimiz şekillerde genişletmek ve bunları bulguları yorumlamak için kullanmak; oda konfigürasyonlarının erişilebilirliği, işe alım stratejileri ve araştırmacıların bedenlenmiş normları ile ilgili olarak çalışmaların sağlamcı olmayan organizasyonunu dikkate almaktır. Çalışmaları, engelliliği farklı şekilde merkeze alan farklı ortamlarda yürütmek; normatif olmayan düzenlemeleri öngörmek ve hoş karşılamak; ölçek bulgularını anlık görüntü olarak ele almak; daha geniş bir demografi yelpazesinde katılımcı havuzlarının bileşimi üzerine düşünmek; araştırma sorularını bireysel psikolojiyi "düzeltmekten" uzaklaştırarak "donanımları" dikkate alır hale getirmek yöntemsel olarak feminist materyalist engellilik modelinin alana katkılarıdır.

Bu haliyle, nitel ve nicel yöntemlerin yanı sıra geleneksel ve eleştirel psikolojik yaklaşımların verimli bir şekilde bir araya gelmesini temsil etmek beden işlevselliliği ve beden imajı araştırmalarında önemli bir gelişmedir. Bu makale, bu tür iş birliklerinin daha da geliştirilmesi ve olumlayıcı beden imajı araştırmaları yaratmak için literatürün farklı alanlarına ulaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca bu çaba, beden imgesi ve beden işlevselliliğinin dinamizmine ilişkin daha bağlamsal analizler geliştirmek amacıyla, yararlanılan araçları ve söylemleri, araştırma yürütülen alanları, örneklem büyüklükleri, özelliklerini ve ölçeklerini yeniden düşünmeye davet etmektedir.

KAYNAKÇA

- Abbott, B. D., Barber, B. L. (2010). Embodied Image: Gender Differences In Functional And Aesthetic Body Image Among Australian Adolescents. *Body Image*, 7(1): 22-31.
- Aksoy, C. S. (2010). Antropolojide Beden Sorunsalına Bedenleşme Teorisinin Katkısı. *Antropoloji*, (24): 69-93.
- Alleva, J. M., Diedrichs, P. C., Halliwell, E., Martijn, C., Stuijzand, B. G., TrenemanEvans, G., Rumsey, N. (2018). A Randomised-Controlled Trial Investigating Potential Underlying Mechanisms Of A Functionality-Based Approach To Improving Women's Body Image. *Body Image*, 25: 85-96.
- Alleva, J. M., Diedrichs, P. C., Halliwell, E., Peters, M. L., Dures, E., Stuijzand, B. G., Rumsey, N. (2018). More Than My RA: A Randomized Trial Investigating Body Image Improvement Among Women With Rheumatoid Arthritis Using A Functionality-Focused Intervention Program. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 86(8): 666-676.
- Alleva, J. M., Gattario, K. H., Martijn, C., Lunde, C. (2019). What Can My Body Do Vs. How Does It Look?: A Qualitative Analysis Of Young Women And Men's Descriptions Of Their Body Functionality Or Physical Appearance. *Body Image*, 31: 71-80.
- Alleva, J. M., Martijn, C., Van Breukelen, G. J. P., Jansen, A., Karos, K. (2015). Expand Your Horizon: A Programme That Improves Body Image And Reduces Self- Objectification By Training Women To Focus On Body Functionality. *Body Image*, 15: 81-89.
- Alleva, J. M., Tylka, T. L., van Oorsouw, K., Montanaro, E., Perey, I., Bolle, C., Boselie, J., Peters, M., Webb, J. B. (2020). The Effects Of Yoga On Functionality Appreciation And Additional Facets Of Positive Body Image. *Body Image*, 34: 184-195.
- Bailey, K. A., Gammage, K. L., van Ingen, C. (2019). Designing And Implementing A Positive Body Image Program: Uncharted Territory With A Diverse Team Of Participants. *Action Research*, 17(2): 146-161.
- Bailey, K. A., Gammage, K. L. (2020). Applying Action Research In A Mixed Methods Positive Body Image Program Assessment With Older Adults And People With Physical Disability And Chronic Illness. *Journal of Mixed Methods Research*, 14(2): 248-267.
- Bourdieu, Pierre (2006) Pratik Nedenler, Çev. Hülya Uğur Tanrıöver, İstanbul: Hil Yayınları.
- Bradbury Huang, H. (2010). What Is Good Action Research? *Action Research*, 8: 93-109
- Cash, T. F., Pruzinsky, T. (2011). *Body Image: A Handbook Of Theory, Research, And Clinical Practice*. New York: Guilford Press.
- Deleuze, G. (1992). *What can a body do? In Expressionism in Philosophy: Spinoza*. Çev.M. Joughin. New York: Zone Books.
- Douglas, P., Rice, C., Siddiqui, A. (2020). Living Dis/Artfully With And In Illness. *Journal of Medical Humanities*, 41: 395-410.
- Douglas, P., Rice, C., Runswick-Cole, K., Easton, A., Gibson, M., Gruson-Wood, J., Klar, E., R. Shields (2019). Restoring autism: A body becoming disability studies in education approach. *Journal of Inclusive Education*. 1-18.
- Dunn, D., Andrews, E. (2015). Person-First And Identity-First Language: Developing Psychologists' Cultural Competence Using Disability Language. *American Psychologist*, 70(3): 255-264.
- Kafer, A. (2013). *Feminist, Queer, Crip*. Bloomington: Indiana University Press.
- Kumari-Campbell, F. (2009). *Contours Of Ableism: The Production Of Disability And Aabledness*. London: Palgrave Macmillan.
- Peers, D., Spencer-Cavaliere, N., Eales, L. (2014). Say What You Mean: Rethinking Disability Language In Adapted Physical Activity Quarterly. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 31(3): 265-282.
- Rice, C., LaMarre, A., Changfoot, N., Douglas, P. (2020). Making Spaces: Multimedia Storytelling As Reflexive, Creative Praxis. *Qualitative Research in Psychology* 17(2): 222-239.
- Rogers, E. (2020). UC Berkeley Allocates Space For Disability Cultural Center In Hearst Field Annex. *Daily Californian*.
- Sandoz, E., Wilson, K. G., Merwin, R. M., Kellum, K. K. (2013). Assessment Of Body Image Flexibility: The Body Image-Acceptance And Action Questionnaire. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 2(1-2): 39-48.
- Schilder, P. (1950). *The Image And Appearance Of The Human Body*. Madison: International Universities Press.
- Tylka, T. L., Annuziati, R. A., Burgard, D., Danielsdottir, S., Shuman, E., Davis, C., Calogero, R. M. (2014). The Weight-Inclusive Versus Weight-Normative Approach To Health: Evaluating Evidence For Prioritizing Well-Being Over Weight Loss. *Journal of Obesity*, ID 983495.
- Wood-Barcalow, N. L., Tylka, T. L., Augustus-Horvath, C. L. (2010). "But I like my body": Positive Body Image Characteristics And A Holistic Model For Youngadult Women. *Body Image*, 7(2): 106-116.
- Young, I. M. (1980). Throwing Like A Girl: A Phenomenology Of Feminine Body Comportment Motility And Spatiality. *Human Studies*, 3(1): 137-156.